

Un món ple de gestos

Mim Juncà a la sala de La Mercè on té exposats els gravats de la sèrie 'Sols', fins al 27 de juny Foto: EL PUNT AVUI.

Si és certa la llegenda segons la qual el bloqueig que va experimentar Mim Juncà (Banyoles, 1959) davant el món lineal de l'arquitectura va incapacitar-lo per traçar cap línia recta fins al cap de trenta anys, La batalla de Cascina, el dibuix perdut de Miquel Àngel que li ha inspirat els gravats de Sols que exposa a La Mercè, seria la constatació que la fòbia persisteix, perquè pocs angles hi ha en aquesta obra tumultuosa carregada de turgències i corbes. Juncà ha fet aquí de copista d'una còpia, perquè Miquel Àngel mai no va arribar a pintar el fresc de la victòria dels florentins sobre els pisans que havia de decorar la sala principal del Palazzo Vecchio, ben a prop del mur on Leonardo, al seu torn, estava donant forma a un altre episodi triomfal, la batalla d'Anghiari. Quan tothom

esperava veure enfrontats els dos titans del Renaixement davant un repte igual de majestuós, Miquel Àngel va ser reclamat a Roma i el seu tros de mur va quedar buit per sempre. Durant un parell d'anys, però, els pocs esbossos que havia arribat a enllestir van circular de mà en mà com una autèntica "escola del món" que copiaven amb devoció tots els pintors d'Itàlia. No és estranya aquesta fascinació per una obra en realitat inexistent que presenta un repertori inigualable de gestos, quasi una reconstrucció del deixondir-se de la humanitat. A diferència de Leonardo, que va escollir una escena gallarda del combat en què cavalls, guerrers i armadures s'arremolinen en una mena de xoc còsmic encerclat de fum i pols, Miquel Àngel va agafar els seus personatges desprevinguts, en el moment en què, segons les cròniques, es banyaven al riu quan van ser sorpresos per la crida a la lluita. El pretext dóna lloc a una escena tremendament agitada, una simfonia de cossos nus sortint de l'aigua, vestint-se apressadament, fent-se nosa els uns als altres, recollint armes i roba sense la coordinació presumible en un regiment. A Mim Juncà va atreure'l l'efecte imponent d'aquesta escena que fregaria el ridícul si no s'hi afirmés l'anatomia portentosa dels vencedors. Aquest era el misteri: com s'arriba a l'epopeia des d'una suma d'accions grotesques?

Per a la beca de creació en gravat de l'Escola Municipal d'Art de Girona, va presentar, doncs, un projecte només aparentment antimodern, una meditació sobre aquesta peça extraviada del Renaixement que, es disculpava, "té més d'extravagant que de política visual pertinent". Extravagant? No gens. Mim Juncà ha agafat una a una les vint figures del dibuix de Miquel Àngel, incloses les mans suplicants d'un personatge enigmàtic en trànsit d'ofegar-se, i les ha portades al seu terreny, dibuixant-les de nou, adaptant-les a la tipologia dels seus ninots, aïllant-les del conjunt, fent-les reviure sense heroïcitats, humanament, llastades per la inutilitat i l'absurd. En grup, encara eren una cosa grandiosa, però preses individualment no és que siguin insignificants, és que són indecifrables. "Els miro, i no entens res, no saps què fan", diu l'artista, que de tant treballar-hi per donar forma al gest de cada un d'ells els ha acabat comparant amb les figures del tarot, que "vols imaginar portadores d'un sentit". Alguns han estat fins i tot problemàtics, com un soldat del primer terme, amb notòries dificultats per enfundar-se les mitges, i que Juncà va estar a punt d'excloure de la sèrie perquè "és impossible mantenir una certa dignitat en aquesta posició". Que un artista es preocupi per l'honor dels seus dibuixos diu alguna cosa d'ell que mai no comprendrem del tot, com la repetició mateixa del seu exercici de còpia, semblant al de l'alumne castigant-se a escriure cent vegades algun manament que no està en condicions de complir.

"No sé ni què he dit", anota en el primer d'una altra sèrie de gravats sorgida de la dissecció de La batalla de Cascina i que expressa la perplexitat davant l'infinit humà amb el retrat d'un artista foradant el seu propi dibuix

per abocar-se a l'altra banda del paper per si de cas se li revela el misteri que amaga. Però el misteri no són més que les associacions torrencials, caòtiques i descoordinades com el desvetllament dels soldats de Miquel Àngel, que el porten d'un gest a un altre, d'un home que es corda els calçons en un cartró del Renaixement a la sensualitat de la Maria Braun de Fassbinder ajustant-se la lligacama; o d'una bucòlica escena de pastoral romana a la confusió dels supervivents d'un atemptat en què, en un salt prodigiós de vint segles, el gest d'una pagesa augusta prefigura el d'una ciutadana anònima plegant-se sobre el cos d'un ferit de metralla. El mateix agrupament de cossos del dibuix de Miquel Àngel és extraordinàriament pròxim a qualsevol concentració humana d'avui: consumidors assaltant en tropell uns grans magatzems el primer dia de rebaixes, o una colla de nens jugant a empaitar-se al pati de l'escola, perquè Sols també té un component solar, de joia infantil lluminosa i recreativa davant l'abundància de gestos que configuren el món.

Publicat a:

-El Punt Avui. Comarques Gironines 10-06-2013 Pàgina 18

Font del document:

http://www.elpuntavui.cat/noticia/article/5-cultura/19-cultura/652937-un-mon-ple-de-gestos.html?piwik_campaign=rss&piwik_kwd=portada&utm_source=rss&utm_medium=portada&utm_campaign=rss